

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo.tem@gov.fi
outi.vilen@gov.fi
tuuli.oikarinen@gov.fi

Päiväys/Datum

01.12.2025

Dnro/Dnr

TRAFICOM/298130/04.04.05.01/2025

Viite/Referens

Työ- ja elinkeinoministeriön

lausuntopyyntö dnro VN/15881/2025

Luonnos valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sen SOVA-lain mukainen ympäristöselostus

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sitä koskevasta SOVA-lain mukaisesta ympäristöselostuksesta.

Traficom esittää lausuntonaan seuraavaa:

Luonnos valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Työ- ja elinkeinoministeriö on esittänyt, että valtioneuvosto tekisi päätöksen neljän Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan alueen osoittamisesta tuulienergian hyödyntämistä koskevaan käyttöön. Näistä neljästä talousvyöhykkeen merituulivoima-alueesta kaksi sijaitsee Selkämerellä ja kaksi Perämerellä. Traficom on tarkastellut esitettyjä merituulivoima-alueita mm. merenkulun, ilmailun ja langattomien verkkojen näkökulmasta.

Pohjanlahden merenkulku hyödyntää erityisesti talvimerenkulun aikana laajasti alueen eri merialueita varmistaa liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden. Tämän vuoksi Pohjanlahden merituulivoima-alueet sijoittuvat monin paikoin lähelle merenkulun käytössä olevia alueita. Traficom pitää myönteisenä, että työ- ja elinkeinoministeriö on kuullut Traficomia aktiivisesti jo merituulivoima-alueiden esisuunnittelun alkuvaiheista lähtien, sillä alueiden sijainnin ja rajauksen suunnittelussa on ollut tärkeää huomioida merenkulun toimintaedellytykset. Traficomin suunnitteluvaiheessa esittämien muutosten lähtökohtana on ollut turvata Suomen kauppamerenkulun toimintaedellytykset ympäri vuoden sekä varmistaa turvallinen merenkulku siten, ettei merenkulun nykyinen riskitaso nousisi merkittävästi väylien tai merenkulun liikennöintialueiden läheisyyteen rakennettavien merituulivoimapuistojen johdosta.

Traficom puoltaa työ- ja elinkeinoministeriön esitystä neljän Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan alueen osoittamisesta tuulienergian hyödyntämiseen. Traficom pitää esitettyjä alueita ja niiden sijainteja hyvänä lähtökohtana mahdollisille tuleville Energiaviraston kilpailutuksille sekä tarkemmille hankesuunnitelmille.

SOVA-lain mukainen ympäristöselostus

Ympäristöselostuksessa vaikutukset ihmisiin, luonnonympäristöön, yhdyskuntarakenteeseen, luonnonvarojen käyttöön sekä näiden ristivaikutukset on arvioitu merituulivoima-aluekohtaisesti SOVA-menettelyn edellyttämällä tarkkuudella, ja vaikutukset merenkulkuun on tuotu esille yleispiirteisellä tasolla. Ympäristöselostuksessa on huomioitu Pohjanlahden keskeisimmät merituulivoimasuunnitelmat.

Työ- ja elinkeinoministeriön esittämät neljä talousvyöhykkeen merituulivoima-aluetta eivät yksittäin eikä yhdessä toteutuessaan aiheuta Suomen merenkululle paikallista vaikutusta merkittävämpiä seurauksia. Sen sijaan laaja-alainen merituulivoimarakentaminen Pohjanlahden eri merialueilla (Suomessa, Ruotsissa ja Ahvenanmaalla) voi vaikuttaa merkittävästi merenkulun turvallisuuteen ja sujuvuuteen. Tämän vuoksi ympäristöselostuksessa voisi harkita nostettavaksi yhdeksi vaikutusten hallintakeinoksi hallitun, valtioiden rajat ylittävän merituulivoima-alueiden yhteensovittamisen. Toistaiseksi yhteensovittaminen ja kokonaisvaikutusten arviointi ovat käytännössä jääneet yksittäisten hankkeiden selvitys- ja lupamenettelyjen varaan, joissa laaja-alainen tarkastelu ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista toteuttaa. Merenkulun turvallisuudessa tapahtuvat muutokset heijastuvat myös ympäristönäkökohtiin. Mikäli merenkulun liikennöintireitit vähenevät tai kaventuvat merituulivoimarakentamisen ja sitä edeltävän riittämättömän merellisten toimintojen yhteensovittamisen seurauksena, meriliikenne voi keskittyä entistä harvemmille ja kapeammille alueille tai merituulivoima-alueiden läheisyyteen. Tämä voi lisätä alusten yhteen törmäysriskiä sekä merituulivoimarakenteisiin että toisiin aluksiin, ja siten myös ympäristöriskien todennäköisyyttä.

Ympäristöselvityksessä on esitetty ehdotuksia hankkeiden vaikutusten seuraamiseksi ja hallitsemiseksi. Traficom pitää tärkeänä, että selvityksessä on nostettu esiin hankekohtainen arviointi kompensoivista toimista, kuten GNSS-signaalien, VHF-radioliikenteen ja AIS-järjestelmien häiriöiden minimoimiseksi. Edellä mainittujen asiakokonaisuuksien osalta merenkulun viranomaiset tulevat edellyttämään hankkeiden tarkemmissa selvitys- ja lupavaiheissa selvitysarviointeja sekä tarvittaessa kenttämittauksia hankkeiden toteutuksen yhteydessä. Talousvyöhykkeen rakentuva meriympäristö saattaa tulevaisuudessa edellyttää myös nykyistä kattavampaa VTS-tutkaverkkoa, sillä nykyinen kapasiteetti on mitoitettu vallitsevaan tilanteeseen sopivaksi. Häiriöttömästi toimivat seurantalaitteet ja viestintäverkot ovat keskeisessä asemassa merenkulun turvallisuuden ylläpitämisessä.

Meriturvallisuuden ja ympäristön näkökulmasta Rajavartiolaitoksen toimintamahdollisuuksia merituulivoima-alueilla koskeva ympäristöselostuksen ehdotus on tärkeä. Laajempaa selvitystä tai keskustelua siitä, miten Rajavartiolaitoksen valvonta-, etsintä- ja pelastuslennot voidaan merituulivoima-alueilla toteuttaa tai mitä vaikutuksia niiden toteuttamatta jättämisellä olisi, ei ole toistaiseksi tehty. Pohjanlahden haastavat pohjarakennusolosuhteet sekä muusta merenkäytöstä johtuvat rajalliset merituulivoima-alueiden koot voivat tehdä tuulivoimaloiden säännönmukaisen sijoittelun ja lentokäytävien huomioon ottamisen hankalaksi hankekehittäjän näkökulmasta. Tämän vuoksi voisi olla tarkoituksenmukaista sopia ylätasolla yhtenäisistä, edes yleisluonteisista käytännöistä, jotta niistä ei tarvitsisi sopia erikseen jokaisen hankkeen selvitys- ja

lupamenettelyissä. Tämä edistäisi menettelyjen yhdenmukaisuutta ja tasapuolisuutta eri hankkeiden välillä.

Traficom katsoo, että yleisen turvallisuuden näkökulmasta olisi perusteltua harkita ulkomeren merituulivoima-alueilla sekä mahdollisesti niiden ympärille muodostettavilla turva-alueilla sinne kuulumattoman vesiliikenteen kieltämistä. Turva-alue muodostuisi merituulivoimalan/merituulivoima-alueen ympärille enintään 500 metrin säteellä rajatusta alueesta. Alueille kuulumattoman vesiliikenteen kieltämisellä olisi meriliikenteen turvallisuutta lisäävä ja mahdollisia onnettomuuksia ehkäisevä vaikutus. Pohjanlahden yhtenäisten käytäntöjen varmistamiseksi asiaa tulisi harkita yhteistyössä Ruotsin merenkulun viranomaisten kanssa.

Traficom pitää tärkeänä ympäristöselostuksessa esitettyä ehdotusta seurantamallin luomisesta. Mallissa tarkasteltaisiin merituulivoima-alueiden aiheuttamia muutoksia jääolosuhteissa sekä niiden vaikutuksia merenkulkuun.

Ympäristöselostuksessa tarkastellaan merituulivoimaloiden purkamisen ohella myös merikaapeleiden poistamisen tai paikalleen jättämisen ympäristövaikutuksia. Traficom pitää erityisen tärkeänä selostuksessa esitettyä mainintaa siitä, että voimaloiden purku kohdistuisi vähimmillään meren pinnan päällisiin osiin sekä pinnan alla siihen syvyyteen, että aluetta voi käyttää merenkulkuun. Vaikka ympäristönäkökohdat voivat joissain tapauksissa puoltaa rakenteiden osittaista jättämistä merenpohjaan riittävän syvällä sijaitsevilla kohteissa, on tärkeää huomioida, että tällainen käytäntö voi rajoittaa tai vaikeuttaa merialueen ja merenpohjan myöhempää käyttöä ja hyödyntämistä.

Niemimuukko Heidi
Johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 1.12.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Tiedoksi

Jani Koiranen, Traficom
Mikko Meriläinen, Traficom
Sanna Sonninen, Traficom
Maarit Mikkelsen, Traficom
Heikki Silpola, Traficom
Laura Rantanen, LVM
Jarkko Hirvelä, Väylävirasto
Carolus Ramsay, Suomen Varustamot ry
Sami Järvenpää, Rajavartiolaitos
Sari Talja, Fintraffic
Jouni Patrakka, Fintraffic
Hanna Linjos-Maunula, Fintraffic